List 29. **NOVICE** Tečaj XXXV.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 18. julija 1877.

Obseg: Našim volilcem! — Dragina govejega mesá. — Preganjanje geseuic na zelji in repi. — Korenje dobra konjska krma. — O delitvi konjskih premij na Kranjskem. — Dijakom na pot o šolskih počitnicah. — Obrazi iz življenja. (Konec.) — Angora. (Dalje.) — Kako dualizem v zvezi z liberalizmom skrbí za kmeta in obrtnika, pa za nas vse. — Spomini na volitve Kranjske. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Našim volilcem!

Volitve poslancev za deželni zbor Kranjski so končane.

Zmaga naša v kmečkih občinah je slavna, enoglasna skor povsod, le v Kočevskem okraji se je par slovenskih volilcev izneverilo domovini svoji in je zato zmagal z enim samim glasom kandidat Kočevski. — V mestih in trgih pa žalibog ni bil izid volitev tak, kakoršnega smo smeli pričakovati; le Kranja in Škofjeloke ni strla nemčurstva „boa constrictor"; ona sta rešila čast matere Slovenije, da je izvoljen bil naš kandidat. V druzih mestih in trgih zmaga naša pa zato nikakor ni bila mogoča, ker mnogo domačih izdajalcev ni bilo sram pomagati tuji sili, kakoršne nikdar nikoli nismo še doživeli, dokler volimo za deželne zbore, in katero svetu odkriti bodo poslanci naši priliko imeli na drugem mestu.

Če tudi smo po takem večinoma sedaj propali, propali smo pošteno, — ali more nasprotna nam stranka to o svoji zmagi reči, kazal bode pretres volilnih dokumentov.

Možje slovenski! Vlada Vam je, ko je največ dela bilo po kmetih, naložila težko breme potovanja k volitvam v oddaljene kraje. Vi ste v zavesti domovinske dolžnosti srčno premagali to nezgodo o hudi vročini: ljubezen do domovine Vam je hladila čêlo in zaupanje na zmago Vam je krajšalo pot. Ni Vas prišlo na volišče le po 10 in 12, prišlo Vas je na stotine, prišli ste skoro da vsi.

Narodni volilni odbor se je z živim zaupanjem obrnil do Vas domorodcev po kmetih, trgih in mestih. Vi ste poslušali njegov glas in zaupanje mu povrnili z zaupanjem, ne brigaje se v ponôsni neodvisnosti svoji niti za sladkanje niti za žuganje protivnikov naših.

Bodi Vam za to očitna prisrčna zahvala! Narod slovenski v zvezi z odličnimi rodoljubi in s prečastito duhovščino, ki se po pravici more zvati biser mile nam matere Slovenije, bila je skala, na kateri so se razbile grozovite zapletke in nakane, s katerimi celó sêla naša prepréči se je drznila tuja sila po mnogostranski komandi in Iškarijotovih srebernjakih.

Slava zato Vam volilcem, ki ste zvesti ostali svetinjam domovine naše! Če bode treba, da Vas narodni volilni odbor zopet kliče na volitveni boj, čujte njegov glas zopet tako verno kakor zdaj, in ko se razjasnila bodo vremena Slovanom v Avstriji, do česar imamo trdno nado, vidimo se zopet na volilnem bojišči z navdušenim klicem, ki se ima odmevati po planinah in dolinah domovine naše: „ne vdajmo se!" Še bo jutri dan!

Narodni volilni odbor
v Ljubljani 16. julija 1877.

Dr. Jan. Bleiweis,
odbora prvomestnik.

Gospodarske stvari.

Dragina govejega mesá.

Goveje mesó je čedalje dražje. Že bo kilo pri nas kmalu po 60, na Dunaji in v več druzih mestih je celó že po 80 krajc. in še čez. Vselej pa je lačni želodec bil slab patriot. To smo skusili leta 1848. Leta 1846., ko je dragina čedalje veča postajala, je bolj ubožno ljudstvo povzdigovalo svoj glas, naj vlada Avstrijska prepové izvožnjo raznoterega živeža; al vlada ni hotela slišati tega glasú, in vsled mnogovrstne nevolje ljudstev in čedalje veče dragine prišle so prekucije leta 1848. Neizmerno veliko stvarí, ki služijo človeku v živež, se je nakupovalo takrat v Avstriji, pa izvaževalo v tuje dežele. Prav tako se godí zdaj. Tisoč in tisoč volov in drugih goved gré skor vsak dan iz Avstrije in Ogerskega po železnicah čez Nemško mejo, in to brez colnine. Že je vsak oficirček Nemške armade za več mesecev preskrbljen z osoljenim, posušenim ali drugače umetno pripravljenim mesom, — pri nas domá pa si revniši ljudje ne morejo več, malopremožni pa komaj še košček mesa kupiti. Če se je na prid vojaštvu prepovedalo, v tuje države prodajati kónj, kako da se začasno ne ustavi izvožnja goved in druge klavne živine? Ali mar gospodje, ki stojé na krmilu vladi, res ne vedó, čemu večidel se nakupujejo dandanes pri nas voli? Ali ne vedó, da se Nemška armada na skrivnem pripravlja na vojsko? Ali res ne vedó, kar vé ves svet, da v Pasovem na Bavarskem mnogo mesarjev vsak teden mnogo valov zakolje in na stotine centov posušenega suhega mesá

za Prusko armado prodaja? — Če to ni res, o čemur poročajo mnogi nemški časniki, naj prekličejo vladni časniki taka poročila. Ker pa tega ne storijo, mora se misliti, da je vse resnično. Vsaj so tudi „Novice“ že večkrat povedale, kako celó naša Kranjska deželica mora svoje vole in krave žrtovati Nemški državi.

Gospodarske skušnje.

Preganjanje gosenic na repi in zelji.

Ker so „Novice“ že mnogo sredstev priporočale o preganjanji gosenic na zelji in repi, naj tudi jaz povem, kar sem že trikrat skusil. Če ima gospodar vodo blizo, kjer so raki, je hitra pomoč ta-le: Naj se naloví rakov kakega pol škafa ali kolikor je potreba, več ali manj, in naj jih pustí na solncu, da krepajo in se dobro osmradijo. Ko se je to zgodilo, naj se nalije na-nje vode, in s to vodo naj se tri jutra zaporedoma zelnik ali repišče poškropí, pa gotovo prežene gosenice. Isto to veljá tudi za polže. C.

Korenje dobra konjska krma.

Že večkrat smo priporočali med drugo krmo večkrat konjem pokladati tudi korenja vzlasti takim konjem, ki bolehajo za kašljem (kevžehom) in katerih se naduha prijeti hoče. Sladko korenje tolaži kašelj in ga odpravi, če se sicer z bolehnim konjem umno ravná. Ker pa korenje tudi na čeva dela, da se konju blato v njih ne zapeče, priporoča se korenje konjem tudi iz tega ozira. Zato svetuje nek skušen gospodar korenje vsak dan dajati z večerno klajo, ker zjutraj in opoldne, ko je konjem dovoljeno le malo časa za krmenje, sežejo pred vsem najraji po korenji in pustijo oves in rezanico na strani. Omenjeni gospodar dalje piše to-le: Izprva vzamem korenje naravnost z njive in ga s perjem vred dam konjem. Žró ga prav radi. Ko pa spravim korenje z njive domú, denem nekoliko korenja s perjem na stran in takega konjem pokladam tako dolgo, dokler je perje še zeleno. Konj korenje s perjem vred prav rad jé, in zato tudi ni treba perja rezati od korenja. Že veliko let tako ravnam in zdrave konje imam.

O delitvi konjskih premij na Kranjskem.

II. Posebni predpisi

(Konec.)

1. Žebički in licencirani privatni žebci plemenjaki se smejo k premiranju pripeljati samo v dveh konkursnih krajih, namreč v Kranji in v Bledu.

2. Za premijo utegnejo prositi lepi dveletni žebički Pincgavskega plemena, če so dobro rejeni in če po rasti svojega trupla obetajo, da se bodo zanaprej dobro razvili, tako, da bodo enkrat dobri žebci plemenjaki.

3. Do premij imajo posestniki takih žebičkov le takrat pravico, če se s postavno pripustnico dokaže, da so ti žebički od cesarskega ali licenciranega privatnega žebca plemenjaka, in se dokaže po spričevalu županovem, od pristojne politične okrajne gosposke potrjenem, da so jih posestniki sami izredili.

4. Žebički, ki so premirani bili kot dveletni, pa se drugo leto zopet k premiranju pripeljejo, se smejo, ako so se popolnoma izrastli in imajo izvrstne plemenske lastnosti, ali od vlade kupiti za deželne žebce plemenjake, ali pa, če se jim dá za najbližnji ubrejivni tečaj pripustnica, nasvetovati od deželne komisije pri c. kr. ministerstvu kmetijstva, da jim podelí podporšino.

5. Žebičkom, kateri za premijo prosijo, se bode, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v obeh konkursnih krajih, namreč v Kranji in v Bledu skupaj delilo: dveletnim žebičkom 5 premij po 30 srebernih goldinarjev.

6. Za premije smejo prositi licencirani privatni žebci plemenjaki, kateri so dobro rejeni, zdravi in krepki in na sebi imajo lastnosti dobrega žebca plemenjaka sploh, in posebno pa dobre lastnosti za tisto pleme, katero se izrejuje (Pincgavsko pleme).

7. Lastniki takih žebcev, kateri za premije prosijo, morajo predložiti premijski komisiji pripustne bukvice, v katere so po predpisu zapisovali kobile, ki so jih ubrejili itd.

8. Licencirani privatni žebec plemenjak, ki je že premijo dobil, ni izključen, da bi ne smel prihodnje leto zopet prositi za premijo.

9. Žebci, kateri so se dali od države proti stanovitni podporščini v rejo privatnim gospodarjem, kakor tudi privatni žebci plemenjaki, kateri že dobivajo od države podporščino (subvencijo), ne dobijo nobene premije.

10. Privatnim žebcem plemenjakom, kateri za premijo prosijo, se bode, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v Kranji in v Bledu dalo eno darilo po 50 srebernih goldinarjev.

Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko
v Ljubljani 24. majnika 1877.

Podučne stvari.

Dijakom na pot

o šolskih počitnicah. *)

Preteklo je tudi to šolsko leto, kakor so prošla vsa druga, nekaterim na čast, nekaterim na žalost. Vendar, bodi si šolski vspeh kakoršen koli, vsi dijaki radostni čakajo časa, da se ločijo šolskih klopí in šolskega prahú.

Komaj so prišli dijaki v domače kraje, in večina njih že misli na različne zabave, da bi jim veselo pretekla dva meseca počitnic. Dobode se jih pa tudi tacih, kateri, ne misleči samó na zabavo, so si že odločili, kakove knjige bodo brali in študirali ter se ž njimi najbolj zabavali. Dobro mislijo uni, ker si tako hočejo neposredno vedriti duhá, al boljše mislijo drugi, ker v tem ne pozabljajo svojega uma, temuč ga želé z novimi pridobitvami obogatiti in zbistriti.

A to ni vse, kar more dijak storiti ob počitnicah. Še nekaj plemenitejšega je, ker mu je cilj plemenitejši, izvirajoč iz ljubezni do domovine.

Dobro je, krepiti si telo, — dobro je, hraniti se s čitanjem in učenjem, a to je naposled vse gola tesnodušnost, in reklo bi se lahko, sebičnost. Komú koristiš, če se ves dan sučeš po polji, ali če sediš pri svoji mizi ter bereš zabavno ali podučno knjigo? Učiti se, da kedaj koristiš svojemu rodu in kolikor moreš že zdaj delovati za národno prosveto, to je vredno pravega človeka, resničnega domoljuba.

A kaj more storiti dijak, kateremu se je samemu še učiti, kako bi druge učil? Oj, more in more dosti, osobito pri nas! Kakošne dijake ima naša slovenska zemlja? Največ kmečke sinove. Kdo nam pa more dokazati, da dijak ne more storiti ničesa med kmečkim

*) Po Tržaškem časniku „Naša Sloga“, obrneno na razmere slovenske po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem. Vred.

ljudstvom? Poglejmo svoje pridobitve poslednjih let v naši domovini! Ni li k vsemu temu marsikaj pripomoglo dijaštvo?

Dijak, tù več, tam manj, vživa dovolj spoštovanja pri ljudstvu, katero žalibog skoraj vse tuje previsoko ceni, kar ne nosi kmečke suknje, ceni tudi njega, kedar doide domú in mu začne razločno in bistro dopovedovati, kaj je videl dobrega na tujem in česa se naučil. Na svoje očí sem videl, kako se ljudstvo zbira okrog takega dijaka, kako ga posebno mlajši, željni novic, pazljivo poslušajo in kako se starci ž njim radi spuščajo v pogovor ter ga povprašujejo za to in ono stvar.

Morete li, mili nam dijaci, želeti lepše prilike, da probujate svoje rojake k delu, k varčnosti, k dobremu gospodarstvu, k ljubezni za domovino? Za Boga! da ni pravi rodoljub, kdor take prilike zamuja.

Ne moremo si misliti dobrega dijaka, da si ga ne mislimo hrepenečega za nečèm višjim in hranečega se z ideali. To je, kar ga navdušuje in mu daje potrpežljivost pri delovanji. Mladost je življenja spomlad. Ako se v spomladi zelena preproga po polji ne razprostira, ako debla dreves ne ozelené in se z belim cvetjem ne okrasijo: ne bode se poleti zibalo klasovje, niti se od teže lomila drevesa. Ako dijak mladeneč ne hrepení za dobrim, ako ni zavzet viših nazorov, tudi mož ne bode veljal in deloval.

Naj zatorej dijak z onim čuvstvom, katero čuti, tudi govorí, in videl bode, kako se bode mrklo oko zasvetilo ter se na ustnah zibal smeh — kot znamenje zaupa in genitve. Resnica, ta zaup, ta genitev sta morebiti začasna, kakor je navadno pri nas južnih narodih, kateri se brzo vnamemo, a tudi hitro ohladimo; vendar brez koristi ne bode, ker pušča sled za seboj. Drug pot bode pristopniji. Govôri danes, govôri jutri, gotovo bodeš nekaj dosegel. Kar je čul prosti kmet od tebe, bode sam premišljal, ali pa dva in trije drugi osnujejo govor o tem, kar si jim pravil ti, in še o drugem. Morebiti se dobode med njimi kdo, kateri je, ko je bil delavec ali vojak, videl nekoliko svetá, in ta dodá potem kaj svojega. Povedite nam zdaj, je li od teh misli, od teh pogovorov korak do dela velik? Mislim, da ne. Ako nič druzega, prepričali se bodo, kako je napačen, kako škodljiv pregovor: „tako je delal moj ded, tako moj oča, tako hočem tudi jaz!“ Kedar si to dosegel, si vendar nekaj dosegel!

Kaj pa naj dela dijak o počitnicah za národno prosveto (omiko)?

Ena stvar bi bila, česar sem zgoraj omenil, namreč pogosto občílo z ljudstvom. — A še nekaj je, čemur se bode morebiti kdo zaničljivo zasmejal, a vendar, ako bo dobro premislil, bo videl, da je to več nego zaničljivega smeha vredno. Mislim namreč na ljudska predavanja ali čitanja.

Da! ljudsko predavanje je ono sredstvo, katerega so se posluževali in se ga še poslužujejo vsi naobraženi narodi, da povzdignejo ljudstvo in ga pridobé za národno misel. Pred nekaterimi tedni čitali smo v „Viencu“, da so se poprijeli tega sredstva tudi Rusi v Moskvi, in da je pri vsakem predavanji bilo 10.000 poslušalcev. Mi, se vé, do takega števila ne pridemo nikdar, al nam bi dosti bilo, ako jih pride 20—30. In tako, kar si ti pravil tej tridesetórici, vedelo bode jutri vse selo. (Se ve, da tudi za malo združevanje je po naših postavah treba dovoljenja dotične politične gosposke.)

Vsako leto beremo po novinah, kje zdaj to, zdaj ono društvo napravlja svojim udom poleg zabavnih tudi poučne shode. A z malo izjemami nisem nikjer čital, da bi se kaj tacega napravljalo tudi za ljudstvo. A kaj nam je bliže od ljudstva? Mestjanstva, to je, srednjega, imamo malo, moramo ga še le vstvariti. To veljá osobito nam Slovencem, katerih vse upanje je kmetstvo.

Začnimo zatorej in vzbudimo ljudstvo iz mrtvíla, ako hočemo, da ne utonimo v nemškem morji. Za takošna predavanja ni treba nikacega posebnega znanja, niti se ne zahteva izvirnost. Edino, na kar gre paziti, je dobra izbira predmeta in jasna domača beseda.

Pred vsem se mora ljudstvo podučiti o narodnosti, o naših težnjah, o naših dolžnostih proti narodu in navdušiti za ljubezen do domovine. Kakor bodemo imeli ljudstvo, zavedajoče se svoje národnosti, lahko bode sposobno za več. Zato nam je nabirati predmetov iz mestne in občne národne povestnice, a zabiti ne smemo, da navajamo včasih kje tudi primere iz povesti drugih národov. Povdarjati nam je potrebo šole in prigovarjati ljudstvu, naj otroci pridno šolo obiskavajo, naj oni, kateri že znajo brati, ne zanemarjajo berila, ampak naj se vedno urijo, pa naj se naročajo na slovenske časnike, ki podučujejo kmeta v umnem gospodarstvu in druzih mu potrebnih naukih, naj se vpišejo v družbo sv. Mohora ali v „Matico slovensko“ in pa v družbo kmetijsko.

Razumen človek takoj sprevidi, da nam je treba najprvo probuditi národno zavest v ljudstvu, kajti ona je moč, katera dandanes vlada svet. Samo zato, ker naše ljudstvo spava, drznejo se protivniki naši zatajevati zemljo slovensko, narod slovenski, in trditi, da smo le Kranjci s „kranjsko špraho“, in pa „Windische“ na Štajarskem in Koroškem, kar je izvrstno šibal g. dr. Bleiweis v knjižici: „Slovenski jezik pa Kranjska špraha“.

Mnogo mnogo se je spremenilo že na bolje in se bode še spremenilo, kajti, kedar se vname iskra narodnosti, se več ne vgasí. Nam je zdaj naloga, le zaplameniti to iskro.

Zato, bratje, zberimo voljo, združimo se, kjer nas je več v selu in podučujmo ljudstvo na korist njegovo in skupne domovine. Izvrstna naša duhovščina nam ne bode odtezala svoje pomoči.

Poleg tega se moremo še na drugem polji národu oddolžiti. Ves svet zná, kako dragoceno blago imamo v svojih narodnih pesmih, prislovicah, pripovestih, uganjkah itd. One imajo vrednost ne samo za pesnika, ampak tudi za jezikoslovca. Naj se potrudi zatorej vsakdo zbirati v svojem selu kar največ se dá tega národnega blaga, a svoje zbirke naj pošlje „Matici slovenski“ v Ljubljano. Vsaj vemo, da ona te narodne zaklade že nabira. Ona bode stvarí porabila, kakor bode najbolj znala.

Naj bi tudi stareji naši rodoljubi prijazno podpirali nadepolno mladino o takem blagem delovanji na korist njeno in blagor domovine naše, kajti če mladež naša ne išče v kvartah, krčmah in kavarnah zabave, ampak o tem, da se sama učí in tudi druge učí, resnične bodo postale besede, da je mladina edino poroštvo bodočnosti naše.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

II.

Loterija.

(Konec.)

To je res pomenljivo. Žene težko kaj za-se obdržé. Zvečer vé Matevžek ta čudni primerljej. Ponoči se sanjajo njemu tri številke *12*, *43*, *78*. „Kaj vraga! Ker ste prišli zadnji dve moje žene narobe, stavim zdaj

tako-le: *21*, *34*, *87*. Razen teh pa naj stavim tudi številke tako, kakor so se mi sanjale.“ To storí in zadene „ambo“ *34*, *87*. Prva številka je pa bila *12*. To ga jezi. Sreča se mu ponuja, da jo le zna zgrabiti. Ko bi bil preobrnil le zadnji dve številki, prvo pa pustil, pa bi bil zadel „terno“. Zastavil je le 1 gold., dobil pa za „ambo“ 4 gold. Dobiček. Loterija nese.

Te 4 gold. stavimo zopet v loterijo. Sanjajo se mu zopet nove številke, a te se mu ne zde dobre. Staviti pa hoče. Gre tedaj v loterijsko kolekturo in na tri številke stavi 4 gold. Zadene skoro „pri piki“, le par številk manjka. Stavimo jih še enkrat, dajmo na-nje 8 gold. Čudno! Ko se prikažejo na tabli, je zadeta ena, drugi dve blizo. Brcnimo zadeto ven. Ta ne pride več. Nadomestimo jo z drugo. Ali res vrag nagaja? Drugič zadene dve številki. Če ne bi bil prve premenil, zadel bi bil terno. Dokaz, da ga sreča išče, a on je ne zna najti.

To pové ženi. Posvetovanje. Sklep, da je najbolje, če ne dasta groša več v loterijo. Tega sklepa se držita par tednov. Pride pa kokšarica, ki pové, da je v loteriji videla, ko je nekdo terno potegnil. Okoli 4000 gld. je dobil. Lep denarček. — Matevžek se zopet zamisli. „Predno bi 4000 gold. zastavil, moram zadeti enkrat terno“. Pozabi sklep in stavi vnovič. Mnogo zastavi, a ne zadene nič več. Še blizo ne pride s svojimi številkami. Bere po časnikih naznanila, da profesor Orlice v Berolinu podučuje ljudí, kake številke je treba staviti. Pridjanih je več zahvalnic za dobljene terne. Piše profesorju Orlice v Berolin in dobí za par goldinarjev navod, kako staviti v loterijo. „Le parkrat bom poskusil. Če ne bo nič, pa bom pustil vse pri miru.“

Po Orlicevem navodu stavi. Že drugi pot zadene „ambo“. Ta navod je kaj vreden, ta. Le tako naprej, kmalu bo „terna“.

In res! Vselej le za par številk razločka. Mora biti. Stavimo, stavimo po več, da se „terna“ splača. Čedalje više stave, čedalje bliže „terni“. Tudi žena se vname za loterijo. Po 50 do 100 gold. je stavljenih vsak pot. To ne more dolgo trpeti, če kmalu „terna“ ne pride. Ali kaj dé to! Le ena terna, potem prašamo, koliko je vsa fara vredna.

Gospodarstvo gre navzdol. Nič ne dé. Sosedje bodo strmeli, ko bo Matevžek enkrat prinesel tisučakov, da si bo lahko pipo zažigal ž njimi.

Ali kaj vraga? Mar sreča nalašč nagaja? Bomo videli, kdo bo prej nehal, ona ali Matevžek, ki ima posestvo še nezadolženo.

Kmalu pride Matevžek v denarne zadrege. Večkrat je jezen, če mu kak sosed noče upati par desetakov. Gre v krčmo. Krčmar je vesel, da dobí takega gosta, in če Matevžek ravno nima drobiža, da bi plačal, se zapiše. To nič ne dé, bo drugi pot plačal. Velikokrat pijeta s krčmarjem skup, in se pogovarjata o loteriji. Delavci na polji pa delajo, kar hočejo.

Zdaj že ljudjé vedó, da je Matevžek že veliko zastavil. Vsak, kdor ima pri njem kaj tirjati, se podviza, da se zavaruje. Matevžek dobí sodnijskih pozivov na kupe. Ali kaj dé to! Saj moram zadeti v loteriji — si misli — potem bom vsakemu vrgel tje par stotakov, pa bo vse dobro.

Prodá les z gozda, prodá njive, prodá živino. Vse gre v loterijo. Ko bo zadel „terno“, se bo vsem v zobe smijal. Zadeti pa mora, ni drugače.

„Tisti dr. Orlice v Berolinu ne veljá nič“, mu pravi slednjič žena, ko je obupala. „Tam tista šantova Barba vé boljše številke. Je že marsikomu pomagala“. In Matevžek gré k njej. „Vi ne stavite prav“, mu pravi, ko jej je svoje želje razodel. „Staviti morate pet številk. Če te zadenete, boste dobili toliko, da sami ne veste. Jaz vam bom povedala prave. Dali mi boste le 5 gold. za-nje. Oslepiti vas nočem. Tam-le na temni steni se vam bodo pokazale same. Le toliko počakajte, da bo tema.“

Matevžek čaka. Babura sprejme 5 gld., potem veli Matevžku, naj gre ven do večera, ker mora ona sklicati duhove, da jej povedó prave številke. Matevžek gre v bližnjo krčmo. Tam sedi do večera. Potem se poda v hišico šantove Barbe. Bila je majhna in temna. Barba ga je že čakala. „Le malo potrpite. Duhovi so zdáj notrí. Vas bom že poklicala.“ Tako govorí Barba in mu velí čakati v veži. Čez četrt ure, ko je bilo vse že temnó, ga pokliče. On odpre vrata. Soba je temna, a na steni se lesketajo svitle številke: **26**, **33**, **56**, **62**, **90**. Nek čuden omamljiv duh navdaja sobo. Matevžek beží ves omamljen. Jurček ni vedel, da je zvita starka v temoti s samonétom (fosforom), ki se v temi sveti, zapisala te številke na temno steno.

Na te številke stavi Matevžek, kolikor more denarja skup spraviti. Še več! Prepričan, da bo gotovo zadel, pelje se s svojim vozom v mesto, kjer so se imele številke vleči. Tam prodá voz in konja prav po ceni, pa čaka vlečenih številk. Saj bo potem lahko kupil najlepši voz, najčvrstejša konja in pripeljal se domú — tisučakov poln žep.

Željno pričakovani dan pride. Matevžek se rine z drugimi vred v loterijo. Številke se vlečejo. A ne ene ni njegovih. Jeze zelen hiti iz sobe domú. Ne domú, ampak proti koči šantove Barbe. Zastavil je bil zadnji denar in sicer 300 gold. Zdaj je berač. Vse, kar je še imel, lastnina je drugih. Žena, otroci — vsi so berači. Strašna jeza ga popade. Ponoči je pogorela koča šantove Barbe. Barbo so izvlekli drugi dan izpod tramov vso ocvrto in sežgano. Na Matevžka je letel sum, ker so ga prejšnji večer videli blizo koče. Prijeli so ga. Hudodelstva ni tajil. Prišel je obsojen v ječo, kjer je umrl. Posestvo njegovo je bilo prodano. Žena je umrla žalosti. Ubogi otroci pa morajo si služiti svoj kruh pri tujih ljudéh.

To je loterija!

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

2.

(Dalje.)

A zgrinjale so se in zgrinjale nove jate v mesto, z množtvom vred je rastla tudi njih drzovitost.

„Naj gagne sultan, le-ta krivoverec!“ — razgrnil se je nenadoma po ulicah „fanatišk“ jek — „zaklade in kadune naj nam bode dal, morajo biti naš plen; burimo in sesujmo serajl, — njegovo zidovje nevrednemu sultanu in njegovim emirom na glave!“

„Ha, ha!“ — smijal se je Kazančić — in vsled same radosti je mel roci — „dobro jih razvnemlje Jefrem — dobro! Nu, Bajazet“ — opomnil je in po strani obrnil se v serajl — „kako slavna vzbuja je to tebi danes! Hoj, gospod Bog, čast in hvala bodi tebi na višinah! Bisurman na Bisurmana, Brusa za Kosovo polje!“ — vriskal je skoro neoprezno glasno, sreča je bila to, da je njegov krik v primerji sè splošnim hrupom bil le deh.

Ti zlostni, tuleči divji vojščaki se nenehoma pomičejo k serajlu, divjost jim šviga iz oči, neukrotljiva strast, skoro blazniška besnost se peni okrog njihovih ust, to so Azijski sinovi, ki ne poznajo nikakoršne meje ni v strasti, ne v sužnosti; ovladala jih je zdaj strast, krvna žeja, kakor tigru, gleda jim iz oči, veje

v njihovem gorkem dehu, pogled va-nje budí grozo, gnjus; kedo bi ne sodil, da je današnji dan poslednji dan Bajazetu?

A vendar so se te odurne jate vstavile nenadoma, utihnile so, le poslednje se gnjetó naprej in kričé: „Ubijmo sultana, tega krivoverca, nam naj dáde zlato in svoje kadune, nam pravovercem, mi nismo nikoli popustili prorokovega zakona!“

A ti, ki so spredaj, rinó se nazaj in upijejo: „Naj vas gehenna (pekel) pogoltne! ali ne vidite?!“ — S pestmi in z orožjem se upirajo navalu poslednjih jat, ki ne mogó videti derviša, čegar strhlo telo ubožno krije le raztrgan plašč, kateremu pred očmí so i ti razkačeni pustinski in gorski sinovi odnehali in vsled časti do njega jeli pomikati se nazaj.

Nenadoma se je bil sredi ulice, s katere si videl vrata v serajl, prikazal Abdallah, kakor bi bil iz zemlje prirastel, grozeče je desnico dvignil na upornike, in z resnim, karajočim okom je pogledaval jih.

Veliko moč je imel do teh divjih pustinskih in gorskih sinov ta polunagi starec, ki so ga častili, da je svetnik; njegovo resno živenje, njegov „fanatizem“ je njim bil dokaz, da občuje s prerokom, nagota pa je bila priča njegove svetosti; ni bilo ne v Brusi, ne v taboru okrog Bruse nikogar, kateri bi bil dvomil o svetosti derviša Abdallaha.

„Meka bi se uprla Medini!“ *) — kričal je derviš sè silnim glasom, da so lahko slišali ga najbliži, da-si je velik hrup bil v dalečini — „ali vas je „eblisa“ omotil sè svojim strupenim dehom, ker svoj glas in svoje roke dvigato na padišaha, na prorokovega namestnika, ki gojí in širi alkoran?“

„Krivoverec je!“ — zakričali so mu in odgovorili, „v brado pljuje proroku; mi nečemo sultana, kavrin je, vinsk pijanec!“

„Ne, nečemo ga!“ — kričali so poslednejši, katerih ni dosezal dervišev pogled — „ubijmo ga, a zlato in njegove kadune razdelimo med-se!“

„Tako je dobro!“ — kimal je pohvalno z glavo Kazančić, ki je bil modro stopil na stran, da ni stal prav pred očmí razburjenim gojiteljem čistega korana, ali vendar je bil še dosta blizu, da je lahko slišal vse in videl — „tako je dobro!“ — govoril je sam sebi — „ne dajte se okaniti besedam tega raztrganega blazna!“

„Vi torej zahtevate boj in kri?“ — kričal je dalje derviš — „Bismillah! podoba kaže, da ste pravoverni vojščaki čistega alkorana. Bojevali boste, ali vaših sovražnikov kri bode barvala vam orožje; tukaj pa“ — dejal je in pokazal seralj — „ne žedé vaši sovražniki; čakite, da se vrnem, preverite se, da vas sultan še danes odpelje na vojsko, kjer boste zmogli in obogateli.“

„Mi nečemo nikakoršnega drugega bogastva, mi zahtevamo njegove zaklade!“ — kričali so nekateri.

„Da, tako je to, Allah il-Allah!“ — kričali so tudi nekateri.

Derviš se je še čvrstejše vsklonil, kar vsplamtelo mu je oko in obličje vsled same jeze, mahal je po zraku z rokama, razkačen je bežal preko ulice, a ko je zopet stal sredi njih, srdito je upil: „Prokleti satanovi sinovi! kdor izmed vas se upa prestopiti črto, ki sem jo zarisal, ta pride v gehenno, njegova duša bode na vekov veke blodila pred vrati v eden (nebesa), nikdar ne bode okusila neizmerne sladkosti v prerokovem raji.“

*) Meka in Medina ste Mohamedanom sveti mesti v Arabiji; Meka je Mohamedovo rodišče, Medina pa je mesto, ki je prvo vdalo se njegovi veri, sprejelo iz Meke izgnanega proroka in krvavo borilo se za-nj z Mekani.

Bojazljivo so prednji uporniki pomikali se nazaj, da bi zadnjejši ne porinili jih čez črto, a niso propadli kletvini svetega moža; nihče ni dvomil o resnici njegove grožnje. (Dal. prih.)

Političnе stvari.

Kako dualizem v zvezi z liberalizmom

skrbí za kmeta in obrtnika, pa za nas vse.

Unidan je kvotna komisija predložila državnemu zboru Dunajskemu izkaz, koliko je v Avstriji (našem oddelku cesarstva) in koliko na Ogerskem (drugem oddelku cesarstva) davka došlo do leta 1875. c. kr. davkarijam od leta 1868., ko je bila Habsburška monarhija na dvoje razcepljena in se je po Beustu in Deaku rodil dualizem, ki je Nemca takraj Litave postavil za gospoda, unkraj Litave pa Magjara. In iz tega vladnega izkaza je postalo razvidno, da od leta 1868. do leta 1875. — tedaj o 8 letih — se je v Avstriji (brutto) vplačalo direktnega davka (zemljiškega, hišnega itd.) 684 milijonov gold., indirektnega (vžitnega) pa netto 952 milijonov, skupaj po takem 1636 milijonov gold. Ker pa Avstrija šteje 20 milijonov prebivalcev, tedaj pride v teh 8 letih pri nas na enega človeka 81 gold. davka. — Na Ogerskem se je v istih 8 letih direktnega davka vplačalo (brutto) 342 milijonov, indirektnega pa (netto) 398 milijonov, tedaj skupaj 740 milijonov gold. Ker pa je na Ogerskem le 15 milijonov ljudí, tedaj na enega človeka pride 49 gld. davka. Po takem na Ogerskem vsak človek plača 32 gld. manj davka kakor pri nas v Avstriji. — In kaj mislite, kako Magjari opravičujejo ta veliki razloček? Tako-le: Ker se je v Avstriji v navedenih 8 letih veliko več davka iztirjalo, mora vprihodnjič Avstrija tudi še veči znesek k skupnim državnim stroškom donašati, to se pravi z drugimi besedami: čem več davka Avstrijanci plačujete, tem manj ga je nam treba! — To je blagoslov dualizma gospoda Beusta, častnega mestjana Celovškega — dostavlja „Kärnt. Volksst.“

Oglejmo si zdaj še liberalizem Nemcev po Dunajskih „Neue Weckstimmen“, kako pritiska na male obrtnike in rokodelce. Tako-le piše ta časnik v obraz Dunajskim liberalcem, katerim so naši podobni, kakor jajce jajcu: „Kaj neki dobrega so storili liberalci obrtnikom, katerih večina jih za svoje mali molike? Obrtniki so jeli stradati, liberalci pa, ki so med tem obogateli, dali so jim namesti kruha lepe besede, hvalisali so jih posebno zarad njihove politične zrelosti, tolike verske izomike, da je komaj še nekoliko kristijanskega sledu pri njih ostalo. Obrtniki so tožili o dragini stanovanja ali da celó stanovanja ne morejo dobiti; liberalci pa, katere so za svoje bogove imeli, zidali so si palače in si na deželi kupovali velika posestva. In zmirom više je šlo z unimi, zmirom bolj pa nazaj s temi; uni prihajajo vedno bogatejši, ti pa vedno bolj siromašni. Kot liberalci brez vere zasmehujejo pregovor: „Brez Božjega blagoslova ni sreče.“ Uni so zmirom več časti dosegali, postajali baroni in ekscelence, ti pa so postali iz samostojnih mojstrov sužni delavci judovskega ali pa pojudenega, to je, liberalnega kapitalista. To je bila plača, s katero je dandanes gospodujoča nemška stranka male obrtnike in rokodelce za to obdarovala, da so oni kot pudeljni pri vsaki volitvi po komandi v volitveni hudournik skočili in liberalnega odbornika ali poslanca aportirali.“

Spomini na volitve poslancev
v deželni zbor Kranjski.

I.

Ko je žetev pri kraji, obrača gospodar svoj pogled nazaj, kaj vse se je godilo med letom, da je letina izpadla dobra ali slaba.

Tudi izid volitev je nekako podoben dovršeni žetvi. Zato se spodobi ozir na to, kar se je godilo do 7., 10. in 14. dneva tega meseca, kako se je ljulika sejala med domačo pšenico, da z volitveno letino ne moremo po vse zadovoljni biti.

Kranjska dežela šteje nad 460.000 prebivalcev, med katerimi je le kakih 20.000 Nemcev (Kočevarjev in Weissenfelserjev), vsi drugi — razen trohice tujcev — so Slovenci, in vendar — deželni zbor Kranjski ima zdaj večino nemčursko, vsaj nemške je ne moremo imenovati, ker noben Kočevar ali Weissenfelser ne bo sedel v prihodnjem deželnem zboru. Ali ni to naturi nasprotna prikazen, prečudna uganjka, ki je drugače rešiti ne moremo, kakor s tem, da govorimo z besedami sv. pisma, po katerih je sovražnik „ljuliko sejal med pšenico.“

In kdo je pomagal tej prečudni prikazni?

Schmerlingov volilni red jej je prvi stvaril temelj, ki volilcem v kmečkih občinah, kateri zastopajo blizo 400.000 prebivalcev, dovoljuje voliti le 16 poslancev, 60.000 mestnim prebivalcem pa 8, in je tako imenovanemu „velikemu posestvu“, ki šteje le 117 glav, dal celih 10 sedežev v deželnem zboru, 2 sedeža pa kupčijski zbornici, kateri je po glasovitih volitvah pred 2 letoma oskrbel Vesteneck.

Tako so 12 nasprotnikom našim asekurirani sedeži v deželnem zboru. Če pa še pomislimo, kaj vse so počeli kolovodje nemčurski in njihovi lakaji pri volitvah kmečkih občin, mest in trgov, ni se čuditi, da se je zgodilo, da **440.000** Slovencem gospoduje zdaj kakih **20.000** Nemcev.

Da bi v zvezi z našimi iskrenimi rodoljubi ne bila velečastita in velike častí vredna duhovščina s poduki in razjasnili neumorno trgala mreže, ki so jih nastavljali nemčurji v vsakem kotu našemu ljudstvu, vjel bi se bil še marsikak naših na limanice.

Al v zavesti, da tudi duhoven je državljan, kateremu postava daje kakor vsacemu druzemu vse pravice o volitvah, in da je celó duhovnu sveta dolžnost, ljudstvu svojemu učeniku v vsem biti, kar se tiče duševne in posvetne sreče ali nesreče njegove, ni se brigala za krivo misel knezoškofa svojega, po kateri naj bi se duhovni ne vtikali v volitvene zadeve! Prečastita duhovščina naša je odprla „Novice“ od leta 1867. in v klicu na takratni volitveni boj videla tudi podpis gosp. dr. Pogačarja, takrat stolnega dekana Ljubljanskega. Mislila si je, če veljá pregovor: „honores mutant mores“, naj veljá to samo njemu; al volitvena postava od leta 1861. še do danes vsem državljanom veljá. In če kak škof še ne vidi, da se duhovščina dandanes še le prav posebno mora vdeleževati volitev v deželne in državne zbore, ko je „kulturkampf“ dospel na vrhunec političnih vprašanj, se mora takemu škofu reči: „Ophelia, geh' in ein Nonnenkloster!“ Ali mar taki gospodje ne vedó, da je škofom po deželni postavi od leta 1861. celó virilni glas odločen v deželnem zboru, knezoškofom pa celó v državnem zboru? In kaj neki to pomeni druzega, da tudi duhovščini gre beseda o političnih in verskih zadevah. Če je pa prečastiti gospod knezoškof Zlatoust z izrazom svojim: „naj se duhovščina ne vdeležuje volitev“, dementi dal stolnemu dekanu dr. Pogačarju, s tem nikakor ni vezana duhovščina od sebe vreči državljanske pravice, in to tem manj, ker gospod knezoškof Zlatoust prav to, kar na eni strani prepoveduje, na drugi strani sam ukazuje, namreč naj duhovščina pri volitvah dela na to, da gospod Kljun ne bode v okraji Kranjsko-Loškem za poslanca voljen, češ, če bi duhovščina pripomôgla k poslanstvu Kljunovemu, bi to veljalo za nezaupnico škofu. Al gospod Kljun je bil skor enoglasno voljen, le en kaplanček med duhovščino v bojaznosti svoji ga ni volil. Česar je tedaj gospod knezoškof sam iskal, je — dobil.

Mnogovrstne novice.

* *Strašno vreme, kakoršnega stari ljudje ne pomnijo*, prihrulo je unidan iz Italije skoz Trst. Drevesa je lomilo in s korenino rovalo, okna in veternice s hiš metalo, na morji pri barkah debele verige trgalo, s streh opeko metalo, v Lloydovi ladjodelnici je prevrglo velik parnik, ki je bil na suhem v popravi, ako bi bilo še četrt ure trajalo, pokončalo bi bi o hiše in vse; neka hiša se je celó razpočila in morje je zrastlo za seženj visoko, da je po spodnjem delu mesta stalo. Iz Italije pa dobivamo še grozneja poročila, v Veroni je ustavilo železniški vlak, ki sta ga dva stroja vlekla proti Tirolom. Turšico je z njiv tako pometlo, kakor bi bila požeta, drevesa in trte, kar jih ni poruvalo, vse so na tleh. „Edinost“.

* *Koliko v Trstu in okolici davka plačujemo, to* kaže statisnična tabela: Trst in okolica z 125.000 prebivalci plača na leto 6 milijonov in 567 tisoč 465 gold., toraj spada na vsakega prebivalca 52 gold. 54 krajc., pa naj še kedo reče, da premalo davka plačujemo.

* *Orožja deset železniških voz je prišlo iz Rusije* skoz Trst, gre na Grško. Tukajšnji 46. polk je dobil povelje, naj bode pripravljen k odhodu v Dalmacijo.

Naši dopisi.

Iz Rusije 2. jul. *η*. — Ne davno sem poročal čitateljem „Novic“, da o Avstriji se tukaj malo govorí. Avstrijska vlada, ali morda bolj prav rečeno, Beust-Tisza-Andrassy so odvezali Ruskemu časopisju jezik. Poslednja dva tedna razpravlja naše časopisje današnjo Avstrijsko politiko ter jo primerja z Avstrijskim postopanjem 1854. leta, vendar ne z razžaljivimi besedami, ampak mirno in objektivno, ne z ostrimi napadi, pa tudi ne z bojazljivimi prošnjami; v prepričanji pravednosti svojega dela naši časopisi želé za zdaj Avstrijo samo nakloniti v to, naj bi ona samo dobro pomislila, kaj je pristojno veliki vladi, katera želí varovati svojo čast. Naj prevodim čitateljem „Novic“ nekoliko odlomkov iz članka „Moskovskih Vedomosti“, v katerem se razbira politika Avstrije tako-le: „Nekokrat že smo govorili“ — pravijo „Moskovske Vedomosti“ — „o več kot dvomiselnem postopanji, katerega se drži Avstrija proti nam v današnji vojski. Angleško časopisje z radostjo kaže na to, da Avstrija se že močno, dasiravno le natihoma vdeležuje vojske s tem, da omejava in ovira delo Rusije. Resnično, fakta so prejasna in javna. Nedavno nam je celó „Politische Correspondenz“ pravila, da v Carigradu so se silno bali, da ne bi Ruska armada prestopila čez Srbijo v Turčijo, vendar Turčija se je zdaj že potolažila s tem, da Avstrija bode stopila Rusom na pot čez Srbijo. Tacega prepričanja Turčija ni mogla imeti brez razlogov ..... Prečudno je, da Avstro-magjarski politiki nas hoté preveriti, da takošno varstvo njihovih „inter-

esov" je najbolj koristno nam samim, ker je edino sredstvo, ogniti se spopadka Rusije in Avstrije; a vendar mora biti vsacemu jasno, da ravno to najbolj more dati povod k vojski, katera bila bi po našem prepričanji veliko nevarna za dualistično mnogonarodno Avstrijo, kakor za edino in celotno Rusijo. Peštanski in Dunajski politiki se hudo goljufajo, ako mislijo, da njihove pretenzije so v stanu odložiti boj Rusko-Avstrijski; ne, ne! prav take pretenzije peljejo naravnost k rešitvi naših mednarodnih odnošenj. Omejevati ta ali drugi del Turške države, ovirati naši armadi to ali drugo pot, ki naj bliže pelje k zmagi, se pravi podajati pomoč našemu sovražniku, ker njemu se tako olehčava bramba, nam pa naklada več potrate časa in več denarnih stroškov in več prelivanja naše krvi. Kdor tako pomaga našemu sovražniku, on je njegov zaveznik in naš sovražnik. Treba bi bilo razjasniti postopanje Avstro-Magjarije, kako se ono veže z nepristrano neutralnostjo? Njeno postopanje že zdaj mnogo koristi našemu sovražniku, silno škoduje nam in gubi naše zaveznike. S tem, da pritiska na Srbijo, Avstrija gubí Bosnijo, ona čez svoj teritorij propušča vojni materijal Turku, Bosnjakom pa celó živeža ne, dasiravno živež v nikakoršni vojski se ne šteje za vojni kontraband... Strašna žrtva krvi, ki so jo prelili Črnogorci, pada na glavo Avstrijske vlade. Črnogorci so pokazali čudeža junaštva; al strašanski boj jim je vzel več ljudí, kakor vsa vojska preteklega leta. Odbili so sicer vražje trume neustrasni planinski sokoli, al njihovih viteških junakov je mnogo padlo. Pritiskanje Avstrije na Srbijo in na Bosno je pomagalo Turčiji navaliti 60 000 vojakov na malo Črnogoro. Skoraj četrti del svojih divjih trum so sicer Turki zgubili v Črnogorskih dolinah, al oni se zopet zbirajo proti neustrašenim junakom. Strašno je misliti, kolika žrtev jih še čaka; ali res bodo vse te žrtve brezplodne, da le je Avstrija zadovoljna padajoča spodbujo Turku? To ne more daljše tako biti. Avstrija mora nazadnje izbrati ali pošteno neutralnost ali javno zvezo s Turkom. Od druge strani se pripoveduje o nekakem paralelnem delu Avstrije z nami. To je laž. Proti Turčiji nam ni treba nikakoršne pomoči, nikakoršne zveze z Avstrijo. Paralelno delo Avstrije z nami je pomoč Turku; Avstrija zajela bi Bosno in Hercegovino, a s tem ne samo rešila bi Turčijo ustanka, ampak ker bi tudi Srbijo in Črnogoro držala v strahu, dala bi Turčiji priliko, vso svojo armadó iz Bosne in Hercegovine, ter od Srbskih in Črnogorskih mej postaviti proti naši armadi prišedši čez Donavo, in tako bi mi plačali dobro postrežbo Avstrijcev s tisoči naših vojakov. Zato ponavljamo: mi tirjamo od Avstrije, da izbere ali pošteno neutralnost ali pa javno zvezo s Turčijo." Tako „Vedomosti". — Iz Londona nam je danes došla novica, da zveza Avstro-Angleška je tako rekoč gotova. Iz Indije je Anglija prepeljala čez Persidski zaliv do 50.000 mahomedanov v podporo Muktar-paševe armade pod imenom „Arabske armade". Zato se naše oddelne divizije zbirajo h Karsu, in mogoče je, da, če Kars v nekoliko dnevih ne pade, bo na cesti med Karsom in Erzerumom velika bitva; če pa Kars skoro pade, se bodo Turki umaknili na silno Zivinsko pozicijo. V Poljšo je Angleška vlada tudi poslala špijonov, ki so jej pa malo radostnega sporočili, namreč da v Poljši ni nikakoršne nade za punt. V Rusiji je splošno prepričanje, da vojske z Anglijo in Avstrijo se ne bo mogoče ogniti; ravno tako splošno je pa tudi prepričanje, da vsi Avstrijski Slovani razen Poljakov bi krepko protestovali proti taki gnjusni vojski, katero tirjajo edini Magjari. Avstriji bo težko postaviti proti Rusiji zadosti močne armade. — Dasiravno nam žuga vrh Turške še Avstro-Angleška vojska, vendar kurz državnih zakladov še vedno raste; storubljevi bileti notranjega posojila so po 217 rubljev. Žita so prav lepa; suša jim zdaj že ni več tako nevarna; če nas Bog obvaruje tudi toče in o žetvi moče, bo letina prav dobra.

Iz Štajarskega. — 8. dne t. m. je razsajala strašna nevihta s točo na gornjem Štajarskem pa tudi po Koroškem. Na Murskem polji od Radgone do Ljutomera je včinila veliko škodo. — Slovenski naš Štajer je za eno čitalnico bogatejši, ki se je v Mozirji slovesno odprla 1. dne t. m. Vrli rodoljub gosp. Jan. Pfeifer je čitalno sobo brezplačno prepustil društvu, za čegar ustanovitev si je posebno iskreno prizadeval gosp. Matej Blaž. — O prihodnjih volitvah za deželni zbor iz okraja Šoštanjskega, Slov. Graškega in Marnberškega mislijo rodoljubi že zdaj, kogá bi nasproti glasovitemu liberalcu Schmidtu za kandidata postavili, in po mnenji mnogih volilcev bil bi gosp. dr. Šuc, župnik v Slov. Gradcu, pravi mož. Le složno, složno, gospôda! — če ne, propademo; nemčurji so zvite kače.

Iz Trsta. — Kako lepo je pri nas v Trstu, kaže Vam naš časnik „Edinost", ki v svojem 13. listu v eni sapi našteva sledeče dogodbe. Berite ta niz biserov — liberalnega časa! Samoumorov — pravi — ni konca ne kraja. V kratkem času jih je mnogo skočilo v morje; neka gospá je že v drugič v morje skočila, da utone, pa obakrat so živo iz vode potegnili. — Ustreliti se je hotel z revolverjem nek trgovec, pa se je slabo zadel, nesli so ga v bolnišnico. — Obesila sta se dva, en mizar in en točaj na Lloydovem parniku. — Iz morja so potegnili v kratkem času 7 vtopljencev razne narodnosti. — Nek Poljak, ki je hotel v Carigradu v Turško vojsko stopiti, skočil je v morje, ker mu je manjkalo v Trstu denarja za daljšo pot. Malo škode to! — V morje je skočila pri Miramaru mlada gospica, nek kamnosek jo je izlekel še pravi čas iz morja. — Nek oče se je s svojo hčerko zbesedil in ustrelil z revolverjem va-njo, pa je ni zadel. — Iz morja so potegnili v petek dva vtopljenca že v veliki gnjilobi. — Nek vozač, ki je imel s svojim gospodarjem prepir, maščeval se je s tem, da je konju nož v trebuh zabodel, da je precej mrtev bil. — Pretepala sta se na ulici dva malopridneža s koloma, da je eden na tla padel, ko je straža priskočila in druzega prijela. Druga straža gre urno v bolnico po nosilnice; ko pa ga hočejo dvigniti, skoči po konci ranjeni, ki so ga za mrtvega imeli, in začne udrihati po straži. — Dve ženski ste se na stari šrangi sredi trga tako pretepavale zarad ljubosumnosti, da ste se po tleh valjali in bili vsi krvavi in raztrgani, ko ji je straža v ječo tirala. Obe skupaj še 32 let nimate. — Nek mesarsk učenec je zabodel z nožem svojo ljubo. — Dvanajstletna tatica kradla je sem ter tje malim deklicam uhane iz ušes. — Na cesti iz Bazovice v Trst so našli nekega Čiča vsega potolčenega, zvedelo se je, ko so ga v bolnico nesli, da je bil napaden in obropan 17. u. m. je malo upanja, da se ozdravi. — Neki Godnik, že večkrat kaznovan, je svojo ženo tako z oknom udrihal, da so jo morali v bolnico nesti. — Kaj ne, kako lepo je pri nas o cvetji liberalizma?

Iz Vipavske okolice 15. jul. — V 28. listu „Novic" je gosp. Dolenec odgovoril na moj dopis v 26. listu. Razjasnil mi je marsikaj, al podrl ni vsega, kar sem tam pisal. Kar se pocinjenja dratú tiče, naj na to Kranjski fužinarji sami odgovorijo. Kar pa se tiče kljuk, ono „poslano" samo potrjuje, da ključar Štijaški nobene ni naredil, a vendar je polovico čistega dohodka v Štijak nesel, šel je v Vipavo k dedičem svojega mojstra, kjer se je izučil, in je za polovico cenejše kljuke dobil. Če je tuji Štijaški mož vedel za cenejšega mojstra v Vipavi, smel sem pač po pravici vprašati: kako to, da na Slapu niso za tega mojstra vedeli, vsaj Slap

od Vipave ni daleč. Še kaj druzega bi lahko povedal, a ne da bi koga žalil. Ker pa moramo doklado v davkarijo nositi za Slapensko šolo, zato smemo opazovati gospodarstvo ondi tudi drugi, ki niso še le par let gospodarji, ampak se že veliko let ubijajo z gospodarstvom, pa tudi niso po vse bedaki.

Iz Ljubljane. — Volitve deželnih poslancev so popolnoma dognane. V soboto so si tako imenovani veliki posestniki izvolili svojih 10 poslancev izbacnivši grofa Hyacinta Thurna zarad bolehnosti (?) in pa grofa Margheri-a in Ed. Schafferja zarad tega, ker ju v prejšnjih zborih nekaterikrat ni volja bila, po komandi Apfaltrernovi se vesti. Sedanji zastopniki velikega posestva so sledeči, od prvega do zadnjega liberalci najčistejše krvi: baron Oton Apfaltrern, grof Blagaj, Dežman, Ljubljanski župan Laschan, vitez Langer, Karol Lukman, vodja nemške obrtnijske družbe, vitez Savinscheg, baron Tauferer (alter ego Vesteneckov), vitez Vesteneck in grof Gustav Thurn, brat Hyacinta Thurna. Vdeležilo se je z vštetimi pooblastnicami 76 glasov, od katerih so gori imenovani izvoljenci jih dobili 57. V klubu pred volitvijo je komandant baron Apfaltrern marsikatero grenko besedo slišal od grofa Margheri-a in to po pravici. Žalibog le, da bolj zmirnih nemških in pa narodnih volilcev se je tako malo vdeležilo volitve, da še celó vseh pooblastnic ni moglo na glasovanje priti, ker bi vendar mogoče bilo prodreti liberalno falango in vsaj nekoliko narodu našemu pravičnih mož posaditi na sedeže velikih posestnikov.

— (*Iz seje dež. odbora 7. in 14. julija.*) Predlogu pomnoženega krajnega in okrajnega šolskega sveta je deželni odbor pritrdil, da se učitelj Franc Govekar definitivno nastavi za nadučitelja in vodjo dverazredne ljudske šole na Igu. — Pogorelcem v dolenjem Mahorovem v Šent-Jernejski občini se je dovolilo 500 gld. podpore iz deželnega zaklada.

— (*Kdor hoče skoro da prvega umetnika na goslih slišati*), ki je vrh tega še naše gore list — Slován — naj pride v petek zvečer ob 8. uri v čitalnico našo, kjer bo od Italijanov in Francozov slavljeni g. Franjo Krežma s svojo gospico sestro Ano, potovaje skozi Ljubljano, veliki koncert dal s sledečim programom: 1. Tovačovsky — „Na gorah“, zbor s čveterospevom, poje moški zbor Ljubljanske čitalnice. 2. a) Raff — „Cavatina“, b) Wieniavski „Polonaise brillante“, gosp. Franjo Krežma. 3. a) Rubinstein — „Romanca“, b) Schuman-Liszt — „Pesem ljubezni“, c) Paganini-Liszt — „Etude de concert“, gospodičina Ana Krežma. 4. Max Bruch — Koncert v 3 skladih, gospod Franjo Krežma. 5. Zajec — „Večer na Savi“, zbor s čveterospevom, poje moški zbor Ljubljanske čitalnice. 6. Vieuxtemps — „Norma“, Fantaisie brillante na G-struni, gosp. Franjo Krežma. 7. Rubinstein — „Valse caracteristique“, gospodič. Ana Krežma. 8. a) Krežma — „Mon rêve“, Romanca, b) Wieniavski — „Souvenir de Moscou“, caprice brillante, gosp. Franjo Krežma. Vstopnina 50 kr. — Sedež 70 kr.

— (*Valvazorja 14. zvezek*), ki se ravno razpošilja, je zopet jako zanimiv. Med drugim naštete so v tem zvezku vse na Kranjskem nahajajoče se rastline s pristavkom njih zdravilne moči. Dalje obsega ta zvezek rudnike (fužine) s podobami: Železnikov, Krope, Javornika, Plavža, Save, Kamne gorice, Bohinja in Idrije. Zopet tedaj zanimiv snopič!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zopet je počil glas o shodu cesarja našega in cesarja nemškega, ki ima biti prve dni prihodnjega meseca, ko se cesar Viljem iz Gaštajnskih toplic povrača domú. Gotovo je pa neki to, da našega cesarja bo spremljal grof Andrassy, nemškega cesarja pa pl. Bülow, namestnik Bismarkov.

— Še do danes ni rešena uganjka, kaj misli Avstrija početi o Rusko-turškem boji in — kakor najnovejše današnje novice kažejo — nastopil je skrajni čas, da skrivnostni Andrassy narodom Avstrijskim odkrije svojo politiko. Če je res, da Avstrija še zmirom nesrečno misel gojí, zaveznica biti Angležem proti Rusiji, stopi potem — to je neki gotovo — Italija mahoma na noge in pomaga Rusiji in začno se dalje velike komplikacije, katerih konec ni dvomljiv.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Zmirom in zmirom ponavljani klici po sklicu deželnega zbora našega vendar niso ostali glasovi vpijočega v puščavi; sklican je na 15. dan avgusta. Ali bode trajal le kratek čas, da izdela samo proračun za leto 1878., ali pa 3 mesece, kakor ga predpisuje ustava, ne vé se še; „Agramer Presse“ se bojí, da ne bo veljal ustavni zakon, ker 15. septembra začne se zopet Ogerski državni zbor.

Iz Rusko-Turškega bojišča. Čujte Slovenci! čujte Slovani! nad Balkanom se daní. **Rusi so prekoračili Balkan.** Ta novica je silne važnosti, s prehodom čez to naravno trdnjavo Turčije so Rusi zmago nagnili na svojo stran. Zdaj sta v njihovih rokah dva prehoda čez Balkan, ob Gabrovi in Travni. 18 Ruskih batalijonov je šlo čez Šipki klanec in vzelo Jenizagro 10 milj pod tem klancem, kjer je železnična postaja. Pot do Drinopolja je tedaj Rusom odprta. Kako se je to godilo, poročajo telegrami. Dne 16. t. m. so po hudem boji vzeli Turkom Nikopolis ter vjeli 2 paši in **6000** mož redne vojske. General Gurko je zasedel že 14. dne t. m. Kianskisy. Čez Balkan so Rusom kazali pot Bulgari, ki svoje odrešenike povsod navdušeno sprejemajo. V Carigradu je grozen strah, Turki pošiljajo vse, kar morejo skup spraviti, proti Drinopolju. Zato je pričakovati kmalu glavne odločilne bitve. Potem jo vdarijo Rusi, če zmagajo, naravnost proti Carigradu. Angleški časnik „Standard“ pa trdi, da Angleška Rusom ne bo nikdar pustila posesti Carigrad. — V tem pa prestopajo še neprenehoma Ruske čete čez Donavo. Car je ukazal vsakemu vojaku za skazano hrabrost pri tem dati po dva rublja.

Tudi Črnogorski junaki so 10. t. m. na Tari potolkli Turke in vzeli 9 Turških sel.

Iz Azije je slišati, da so Rusi, ki so Bajazid popustili le zavoljo velikega smradú po nepokopanih Turških truplih, zopet jeli naprej siliti. Tudi tam je pričakovati kmalu glavne bitve.

Žitna cena

v Ljubljani 14. julija 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 21. — banaška 12 fl. 24. — turšice 6 fl. —. soršice 6 fl. 40. — rži 7 fl. —. — ječmena 4 fl. 20. — prosa 4 fl. 70. — ajde 8 fl. 48. — ovsa 3 fl. 90. — Krompir 6 fl. 40 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 16. julija.

Unirani državni dolg 61 fl. 25 kr.	Ažijo srebra 109 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 66 fl. 10 kr.	Napolendori 10 fl. 7 kr.

Odgovorni vrednik: **Alojzi Majer.** — Tisk in založba: **Jožef Blaznikovih dedičev** v Ljubljani.